

DE OEFENRUIMTE

GRAM

Gram is de vijfkopppige alternative popband van Marg van Eenbergen. De club vierde op 7 oktober de release van het tweede album *Play Me* met een optreden in Paradiso. De oefenlocatie is een geheime bunker ergens in het Vondelpark in Amsterdam. Oh, er zijn ook maar drie en een half bandlid aanwezig. Kan het nog vager?

TEKST: ARIE KAMPMAN
FOTO'S: RONALD ECKRINGA

Nadat ze telefonisch de route heeft beschreven, opent perspromotor Miranda van den Broek de deur voor Musicmaker. De oefenlocatie heeft geen officieel adres en wordt zorgvuldig geheim gehouden om potentiële pottenkijkers en kwaadwilligen - we zijn wel in Amsterdam - buiten de deur te houden. De meeste apparatuur blijft na de oefensessie staan en naast Gram oefen(d)en ook andere bekende bands in dit pand, zoals Johan, Voicst, awkward i en Moss. Miranda sluit de zware, rode toegangsdeur

en leidt de weg naar Grams oefenvertrek. Binnen staan zangeres-gitariste Marg van Eenbergen te popelen om met de repetitie te beginnen. 'Het is een tijd geleden dat we hier voor het laatst waren', zegt ze. 'Drie-kwart jaar alweer. Dat komt doordat de ruimtes zijn gerenoveerd nadat het hier meerdere malen is overstroomd.' Voordat de sessie na al die maanden eindelijk losbarst, moet Marg eerst haar weigerende stemapparaat fiksen, maar met behulp van bassiste Jaimie van Hek (S.C.A.R., Voicst) vindt Marg het losgeraakte plugje dat de boosdoener was en staat niets de repetitie nog in de weg.

OPWARMERTJE

Na amper twintig seconden van het eerste liedje onderbreekt toetsenist Sander Bos de muziek. 'Marg, jouw geluid mag wat mij betreft wel wat harder.' Marg geeft gehoor aan dat verzoek. Jaimie maakt van het moment gebruik om met haar vinger 'GRAM' op het nogal stoffige drumstel van Jochem van Rooijen te schrijven. Helemaal vlekkeloos begint deze 'reünie' niet. Zeker als je meetelt dat Jaimie al na drie kwartier weg moet omdat ze een optreden heeft met haar andere band, S.C.A.R.. Ook is gitarist Tom Meijer vandaag afwezig vanwege video-opnames bij 3FM met zijn andere band A Polaroid View. Spelen bij slechts één band is blijkbaar niet besteed aan de Gram-bandleden; ook drummer Jochem is net terug van een tour met de transsekse Amerikaanse rocker Keith 'Mina' Caputo.

Zodra het eerste nummer na een blijkbaar onbevredigende herhaling is afgelopen, kunnen Sander en Jochem er wel om lachen. 'Mijn gitaar is ontstemd', zegt Marg ook nog. Het is overduidelijk: zie dit eerste nummer letterlijk als een opwarmertje voor de band. Sander kan het wel gebruiken, want die zit met zijn jas en sjaal achter zijn instrumenten, wat geen overbodige luxe is in deze bunker. Oefenliedje nummer twee begint met geklap en een driestem-

mige zangpartij, verzorgd door Marg met microfoon en Jaimie en Sander zonder. Laatstgenoemde vervangt de op het klapritme gezongen tekst door 'auw, auw au-au-au-auw', omdat hij last van koude handen heeft. Tijdens dit tweede liedje klinkt de band gelukkig al stukken meer als een eenheid en dat levert vrolijke gezichten op.

LAWAAI

'We gebruiken normaal een bak met percussie-instrumenten', legt Marg uit. 'Live delen we die dingen uit aan mensen in het publiek, zodat ze met ons mee kunnen doen. We hebben de bak vandaag alleen nog niet uitgepakt.' Sander vermaakt zichzelf intussen met een kinderlijk deuntje op het keyboard. 'Soms wil ik je echt achter het behang plakken', verzekert Jaimie hem hoofdschuddend. Voor de zoveelste keer deze avond begint de grond te trillen en het plafond te brullen. 'De trams denderen hier boven pal over ons heen', legt Miranda uit, die de hele oefensessie bij zal wonen. Marg: 'Het is soms haast onmogelijk om hier een nieuw nummer op te nemen met al dat lawaai.' Sowieso is het pand gehorig: de onzichtbare punkrockband in het aangrenzende oefenhok speelt zo te horen voornamelijk eigen nummers en doet dat met veel overgave. Nou maakt Gram zelf genoeg kabaal om er niet continu door gestoord te worden,

**'IN DE WINTER STAAN
WE HIER ALLEMAAL MET
JAS AAN TE SPELEN'**

VLNR: Sander Bos, Marg van Eenbergen, Jaimie van Iek en Jochem van Rooijen

DE OEFENRUIMTE

MARG: Gitaren: Gibson SG Standard (1973), Martin HD-16R Adirondack (akoestisch), Ortheaga RMAE20WH-mandoline. MacBook Pro met Ableton Live, gekoppeld aan M-Audio FW1814 externe geluidskaart en bediend door Roland FC-200 MIDI Foot Controller. Versterker: Fender Deville 4x10". Effecten: Ibanez Distortion en Boss Delay.

JAIMIE: Basgitaar: '74 Fender Precision. Versterker: Ampeg B-15-fliptop. Tube DI: Universal Audio Solo 610. Effecten: T-Rex Bass Juice Overdrive, Fulltone Mosfet Bassdrive, Electro Harmonix Small Stone Phaser, Electro-Harmonix Bassballs, Line 6 DL4 Delay Modeler, Boss Chorus CE1, Xotic Bass RC Booster, Lehle 1@3, Lehle D.Loop en Ernie Ball Volume Pedal.

TOM: Gitaren: Fender Telecaster (Japans), Rickenbacker 330. Versterkers: Vox AC-15, Vox AC-30 (jaren '70). Effecten: Boss TU-2, T-Rex Møller, Maxon CS-9 Stereo Chorus Pro, Fulltone OCD, Electro-Harmonix Memory Boy Deluxe.

SANDER: Instrumenten: Hammond X5 plus Leslie 760, midi-board plus Mac-Book Pro, Motif8-elektrische piano.

JOCHEM: Drumkit: Sonor Designer Maple Light; 22x18", 12x10", 14x12" en 16x14" (blue sparkle), diverse Vintage Ludwig-snares. Bekkens: Zildjian 14" K Custom Dark HiHats, 18" K Custom Dark Crash, 19" A Custom Crash en 22" K Custom Dark Ride.

Marg: 'Deze oefenkelder was voorheen een atoomschuilkelder voor rijke mensen in Oud-Zuid. In de jaren '90 heeft de gemeente er een oefenruimtebestemming aan gegeven. Sindsdien hebben bands als Fatal Flowers, Claw Boys Claw, Voicst, awkward i en Moss in een van de acht oefenruimtes gerepeteerd.' Voordat het pand een oefenruimte was, zat hier een muziekzaal waar dankzij gemeentesubsidie allerlei bands konden optreden - waaronder Pink Floyd in juni 1968. 'Omdat ik bevriend ben met

enkele bands die hier oefenen en mijn financiën op orde had, mocht ik een van de ruimtes van de oefenbunker huren. We kunnen onze spullen lekker laten staan, maar delen de ruimte wel met andere bands. Omdat we elkaar allemaal kennen, hoeven we ons geen zorgen te maken over de veiligheid van de apparatuur. In het Vondelpark zitten wel veel junks en die houden we graag buiten de deur. Daarom moeten we wat geheimzinnig doen over de locatie.'

'VEEL VAN ONZE APPARATUUR IS GEOXIDEERD SINDS HET HIER EEN PAAR KEER FLINK ONDER WATER IS GELOPEN'

maar de kalme reggaeband aan de andere kant van de gang denkt er vast anders over. 'Deze kelder associeer ik altijd met die vage Berlijnse undergroundfeesten', vertelt Marg. 'Die werden ook in zulk soort ruimtes gehouden. Ik vind het wel wat hebben.'

In de oefenruimte slingert een hoop spul rond - compleet met authentiek stof. De vele gitaarkoffers en allerhande versterkers zien er doorleefd uit. De zogenaamde opslagplaats bestaat verder uit her en der geplaatste flightcases, elektrische en akoestische gitaren en speakerkasten. De grond is versierd met versleten kleden, er hangen drie rode velours gordijnen voor de muren en het geheel wordt verlicht door een paar verdwaalde spots en twee TL-lampen die de kilte benadrukken. Het opvallendst is de luchttoevoerpijp die vanuit de muur als een horizontale periscoop de kamer in priemt.

DEURBELGELUID

'Marg is klaar met nummers herhalen. Dan gaan we nu écht repeteren!' En inderdaad neemt Gram de rest van de avond alleen nog nieuwe nummers onder handen. De muzikanten bijten zich vast in een enkel refreintje waarvan nog niet duidelijk is hoe het precies moet klinken. Sander en Marg discussiëren nog over welke noten er gespeeld moeten worden. Marg is in elk geval niet helemaal gecharmeerd van het 'deurbelgeluid' dat Sander in zijn keyboard heeft gevonden. Het duurt niet lang of Sander gaat liever jammen dan overleggen. Jochem is het daar mee eens. Jaimie geeft aan dat ze nu echt weg moet, pakt haar spullen in en neemt afscheid. De rest van de avond klinkt de muziek door haar afwezigheid helaas stukken kaler. 'Sander, ik vind die Tom Waits-achtige dingen die je tussen-door doet wel leuk', laat Marg weten. Nog steeds gaat het hier om hetzelfde refrein. Sander speelt het stuk voor de grap met de tune van tekenfilmserie Inspector Gadget erin verweven. 'Eigenlijk klonk dat best goed', vindt hij.

LAPTOP

Marg duikt achter haar MacBook, die naast het drumstel staat. 'Ik bedien het audioprogramma Ableton Live op deze computer via een footswitch', legt ze uit. 'Mensen in het publiek hebben vaak niet door wat ik doe, maar ik maak een soort koortje van mijn eigen stem. Eerst neem ik een zanglijn op - ik start de opname dus met mijn voet - en die laat ik dan 'loopen'. Vervolgens neem ik op een ander spoor een tweede zanglijn op, die ongeveer synchroon loopt met het eerste. Zo krijg je al snel een paar lagen vocalen die ik steeds verder kan uitbouwen. Eigenlijk ben ik veel drukker met die laptop dan met mijn gitaar of mandoline.'

Jochem speelt met een koptelefoon op. 'Normaal gebruik ik een click-track en een in-ear monitor,' zegt hij, 'maar vanavond zijn we met een nieuw nummer bezig, dus dan hoef ik die spullen niet per se te gebruiken.' Ook Sander heeft een laptop tot zijn beschikking. 'Hier

staan de geluidsmodules in voor mijn keyboard', verduidelijkt hij. 'In deze oefenruimte speel ik ook op een Rhodes, maar ik zou mijn eigenlijke instrument - een Hammond - hier neerzetten als ie niet zo zwaar en onhandig was.' Marg: 'We speelden hiervoor in muzyQ en daar hadden we een loading dock tot onze beschikking. Dat zou hier ook wel handig zijn, maar ja, je mag toch niet met je auto het Vondelpark in.'

GEEN CENT

'Het is hier 's winters ijsig koud', verklaart Marg. 'Dan staan we hier allemaal met jas aan te spelen.' Het kan nog erger. 'Veel van onze apparatuur is geoxideerd doordat het hier een paar keer flink onder water is gelopen. En de spullen stonden niet eens op de grond. De gemeente heeft de ruimtes gelukkig gerenoveerd, dus die problemen zijn voorbij. Sinds de verbouwing hebben we ook toiletten, een nooduitgang en luchttoevoer. Voor die tijd snakten we na een paar uur oefe-

nen naar frisse lucht. Er mag ook niet meer in de oefenruimte gerookt worden, dus sommigen moeten steeds heen en weer lopen. Ik ben in elk geval erg blij dat ik geen cent hoefde te betalen voor de vernieuwingen.' Eén aanpassing heeft de gemeente niet verzorgd. In de gang staat een werkende snoepautomaat met uitsluitend plectra, aanstekers en condooms erin.

Hoewel de band het vanavond zonder gitarist Tom en voor de helft met bassiste Jaimie moest doen, is er toch een nieuw liedje uit de oefensessie voortgekomen. 'Even opnemen', vindt Marg. De zangeres laat nog even weten hoe ze het nummer voor zich ziet: '...en dan stop jij met drummen, Jochem.../' 'En dan ga jij een dansje doen', vult Sander haar aan. Bij gebrek aan opnameapparatuur gebruikt Marg maar de geluidsrecorder van haar iPhone. En nu maar hopen dat er geen tram langskomt...